

13.12.2020, 18:00

Zdravie prevyšuje vedomosti. Prerušenie výučby však mohlo byť protiústavné

Autor: [Mária Dvořáčková](#)

- Ombudsmanka a národné stredisko si posvietia na vládne opatrenia.
- Na porušenie zákonov pri úprave školskej dochádzky upozornila iniciatíva rodičov a odborári.
- Podľa odborníkov sú v kolízii dve základné ľudské práva.

Zdroj: TASR/Lukáš Grinaj

Brány škôl sa v októbri zatvorili pre stredoškolákov a žiakov druhého stupňa. Odvtedy sa vzdelávali doma spoza obrazoviek.

Žiaci, ktorí doma počítač a internet nemali, neskôr dostali možnosť učiť sa v triedach v malých skupinách. Pre všetkých sa potom podmienkou návratu do lavíc stal negatívny výsledok testu.

A navyše len pre školy, ktoré sa prihlásili a boli vybrané do [pilotného projektu testovania](#). Tieto kroky teraz žiada preskúmať iniciatíva Dajme deťom hlas a Odborový zväz pracovníkov školstva.

Ich podnety má na stole ombudsmanka Mária Patakyová a Slovenské národné stredisko pre ľudské práva. Advokát pre HN potvrdil, že v niektorých prípadoch mohlo ísť o diskrimináciu.

Zásada proporcionality

Podľa iniciatívy prerušením výučby pre stredné školy a druhý stupeň porušili Ústavu, ktorá garantuje právo na vzdelanie. To môže byť podľa vedúceho advokáta advokátskej kancelárie SOUKENÍK – ŠTRPKA Andreja Gubu obmedzené iba v čase vojny.

„*Minister školstva rozhodne počas výnimočného stavu, núdzového stavu alebo mimoriadnej situácie o mimoriadnom prerušení školského vyučovania v školách,*“ vysvetlil pre HN. Iniciatíva argumentuje tým, že prerušenie výučby musí byť krátkodobým opatrením. Advokát potvrdzuje, že do práva na vzdelanie sa môže zasiahnuť len v nevyhnutnom rozsahu a na nevyhnutný čas.

„*Konkrétny spôsob obmedzenia musí byť primeraný a nevyhnutný na dosiahnutie účelu, ktorý sa tým sleduje,*“ hovorí. Iniciatíva považuje za neprimerané a nerealizovateľné podmieniť obnovenie vyučovania plošným a pravidelným testovaním žiakov a rodičov.

Do kolízie sa dostali dve základné ľudské práva – na vzdelanie detí a na ochranu zdravia všetkých. „*K obmedzeniu práva na vzdelanie môže dôjsť, len ak záujem na ochrane zdravia prevyšuje záujem zabezpečiť vzdelanie v prezenčnej forme a zároveň je dodržaný princíp proporcionality,*“ objasnil Guba.

Školský analytik Peter Zmeko si myslí, že v súčasnej situácii je ochrana zdravia na prvom mieste. „*Vzhľadom na epidemiologickú situáciu zásada proporcionality dodržaná bola,*“ uviedol pre HN. Slovenské národné stredisko pre ľudské práva v stanovisku naznačilo, že niektoré opatrenia sa javia, že sú v nesúlade práve s princípom proporcionality.

HN potvrdilo, že komplexnejšie vyjadrenie ešte len pripravuje. Analytik Zmeko iniciatívy chápe, no v súčasnosti v nich nevidí veľký zmysel. „*Máme preplnené nemocnice a hrozí zhoršenie situácie. Nie je to úplne správne,*“ upozorňuje.

Do školy len s testom

Iniciatíva aj odborári sa v podnetoch zhodujú na tom, že vyžadovanie negatívneho testu od niektorých učiteľov a žiakov je diskriminačné. „*Keď sa otváral prvý stupeň nemuselo byť testovanie žiakov, rodičov ani učiteľov. Pri druhom stupni a stredných školách áno. To považujeme za hendikep,*“ povedal pre HN predseda Odborového zväzu pracovníkov školstva Pavel Ondek s tým, že chránia svojich zamestnancov. Podľa advokáta antidiskriminačný zákon garantuje každému rovnaké právo na vzdelanie.

Podľa rezortu školstva analýzu možnosti vstupu žiakov do školy v prípade účasti alebo neúčasti na testovaní z hľadiska ústavnoprávnej roviny pripravil podpredseda vlády pre legislatívu a strategické plánovanie Štefan Holý. „*Podmienka je v súlade s právom,*“ reagoval odbor komunikácie rezortu školstva.

O podrobnejšie informácie HN požiadali kanceláriu podpredsedu vlády, no neodpovedala.

Nejasnosti sú aj v súvislosti s pilotným projektom testovania žiakov a rodičov, ktoré viedol premiér Igor Matovič. Mohli sa prihlásiť školy, ktoré chceli zabezpečiť návrat žiakov do škôl ešte pred Vianocami, a z tých vybrali asi desiatku.

Nie je však zrejmé, na základe akých podmienok boli školy vybrané. Podľa advokáta tak mohlo dôjsť k diskriminácii. Z právneho hľadiska sú podľa Gubu prezenčná a dištančná výučba rovnocennými. Stredisko pre ľudské práva však zhodnotilo, že online výučba nie je dostupná pre všetkých žiakov.